

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

7. Quæ missa, quo loco, & quanta sit audienda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

tem virtualiter, se adesse missæ, & esse coram altari, satisfacit præcepto; cum qua attentione potest simul recitare, præsertim quia ista ad vnum & eundem finem ordinantur; puta, Deum ipsum, & mentis eleuationem in ipsum. Ita habet Adrian. tract. de satisfact. quæst. 7. & Medina tract. 2. de pœnitentia iniuncta, & Caietan. verb. dies festus, & Nauarr. cap. vigesimoprimum, num. nono. Consilium tamen esset, si attenderet potius mysteria missæ, aut attenderet saltem ad ea quæ dicuntur in Euangelio & epistola: qui tamen ista non potest præstare, vel quia ignorans est, vel quia non potest attendere, sed statim diuagatur, nisi recitet, adhuc melius est recitare.

Qua missa, quo loco, & quanta sit audienda.

CAPVT VII.

Missa non eodem modo celebratur, sed aliqua est particularis, aliqua solennis, quæ voce alta decantatur, & dicitur missa maior. Aliqua est de requiem, aliqua de feria, aliqua de sancto, aliqua ex deuotione. Nullus tenetur certam missam audire ex præcepto, sed potest satisfacere præcepto, si audiat missam de requiem in die dominico: solum enim obligatio est audire missam, siue priuata, siue solennis, siue de feria sit, siue non. Ita habet Anton. 2. p. tit. 9. cap. 10. §. 1. Tabien. ver. missa. nu. 48. & est communis doctrina, licet aliqui contradicant, sed non sunt audiendi. Consilium est utile, curare audire sacrum tempori accommodatum, præsertim etiam solennes missas & maiores in dieb. solennibus, & magnæ festiuitatis, sed non est hoc præceptum. Rursus, non est obligatio audiendi eam in parochia propria: satisficit enim præcepto, quamuis domi, & extra Ecclesiam audiatur, aut in Ecclesia audiatur aliena, vt dicit Sylu. ver. Missa. 2. §. 5. & Tabien. v. missa. §. 1. quamuis non desinat qui contradicant. Verum est, quod peccaret, qui ex contemptu propriam dimitteret parochiam, aut si ex dimissione scandalum sequeretur, aut quando in parochia declarantur aliqua, & traduntur, quæ debet omnis parochus scire: tunc enim peccaret, dimittendo. Credo tamen, quod semper impletet præceptum audiendi sacrum per
missam

missam quouis loco auditam: sunt a tamen monendi, exhortandi que omnes, vt suas parochias frequentent, maxime diebus solennibus; & Concil. Trident. sess. 22. cap. 1. post can. 9. ita monet.

At de quantitate missæ dubium est, quanta sit audienda. Secundum communem opinionem sufficit vna: nullus enim tenetur plures audire; immò, nec in die Natalis Domini, quando quilibet sacerdos ter celebrat, sufficit enim vnam audire ad satisfactionem præcepti; vt Nauar. cap. 21. nu. 7.

Dico secundo, & omnes conueniunt esse audiendam missam, ita vt non dimittatur notabilis pars, puta, media, aut tertia pars: tunc enim non impleteretur præceptum, si talis pars amitteretur. In particulari autem Tabien §. 50. & Nauar. num. 2. dicunt, quòd si dimitteret vsq; ad Epistolam inclusuè, tunc non impleteretur præceptum, quia est notabilis pars; quamuis, si dimitteretur totum, quod est ante Epistolam, adhuc posset impleri præceptum: & ego ita credo, quamuis non desint, qui dicant, posse & Epistolam dimitti; sed non est securum, nisi ex necessaria causa id prouenerit. Hic tamen aduertendum est, quòd si, qui inseruiunt sacro aliquando coguntur partem missæ non audire, vt ferant ea, quæ necessaria sunt sacro, puta, cum discedunt, vt adferant thus, vinum, hostiam, vel quid simile, non reputantur abesse, sed illis computatur illud, ac si audiissent. Ita habet Anton. 2. p. tit. 9. cap. 10. §. 1. Syl. ver. missa, 2. §. 1. & Tabien. ver. missa, §. 50.

Dico tertio, aliqui volunt, quòd si quis mediam missam audiret ab vno sacerdote, & residuum ab aliquo alio, quòd satisfaceret præcepto; nam missam integram audiuit: ita tenet Maior. dist. 45. quæst. 2. Nauar. cap. 11. num. 2. Idem Soto 4. distinctio. 13. quæst. articul. 1. & mihi probabile videtur; quamuis, si aliquis id fecisset, si tempus esset, quo vacaret audire sacerum vnum aliud vnius, monerem & consulerem: nam profecto non est visus audire missam integram, sed duas medietates duarum missarum, quæ inter se non faciunt integritatem. cap. Missas de consecr. d. 1. præcipitur exp-

ctari benedictionem, vide Pan. cap.

vt laici de vita &
hon. cler.